

Requirements Analysis for Creation of Personal Archives of Artists in Tehran

Samaneh Birjand

MSc of Archival Studies, Department of Knowledge and Information Science, Faculty of Management, University of Tehran, Tehran, Iran. E-mail: samanehbirjand@gmail.com

Alireza Noruzi

*Corresponding author, Associate Professor, Department of Knowledge and Information Science, Faculty of Management, University of Tehran, Tehran, Iran. E-mail: noruzi@ut.ac.ir

Maryam Nakhoda

Assistant Professor, Department of Knowledge and Information Science, Faculty of Management, University of Tehran, Tehran, Iran. E-mail: mnakhoda@ut.ac.ir

Abstract

Objective: Personal Archiving is a branch of archival science and genealogy, focusing on the capture, classify, maintain, store, retrieve, use, archive, preservation, dispose, and management of an individual's personal documents and other documentary output, generally by the individuals concerned. A personal archive is an archive created by a person with personal goals, needs and interests. The lack of personal archives, especially for artists, can disperse their artworks throughout their lives, increasing the lack of coherence of their artworks and personal information. A personal archive is established through identifying, capturing, collecting, organizing, indexing, storing, integrating, retrieving, and sharing of personal works, documents and information. Personal archives are an important cultural heritage of a country, because they represent the cultural heritage of individuals and their individual, social, economic and cultural activities in the society. Therefore, the present research seeks to study the requirements for the creation of personal archives of artists in Tehran.

Methodology: The statistical population of this study included 271 artists from the Institute for the Development of Visual Arts, in three fields of painting, sculpture and graphic art who has held at least two individual exhibitions. Participants were selected by snowball method and introduced by previous participants. The research method was mixed. First, the literature were analyzed and reviewed. Second, the interviews have been conducted. Third, the contents of interviews were analyzed descriptively and qualitatively, using thematic analysis and the MAXQDA software. Forth, the requirements for creating personal archives of artists were

extracted. Finally, in the second phase, according to the requirements extracted from the interviews, a questionnaire was developed and was filled out by participants.

Findings: The result of chi-square test based on the degree of freedom of each factor showed that there was a significant relationship between the mentioned factors and the creation of the artists' personal archives. The mean of conservation factor was 3.679 with a factor loading 0.94, the mean of storage factor was 3.636 with a factor loading of 0.92, the mean of factor of acquisition (collecting) was 3.447 with a factor loading of 0.86, the mean of factor of retrieval and access was 3.17 with a factor loading of 0.81; and the mean of organization factor was 2.791 with a factor loading of 0.79.

Conclusion: The results of analysis of questionnaires' data revealed that the requirements and priorities to create personal archives for artists in order of importance include: conservation, storage, acquisition (collecting), retrieval, access, and organization. In analyzing these essentials, physical and digital protection of personal information as the underpinnings of the protection agent, is vital for the artists of Tehran. It is worth noting that protecting the physical archives is harder than protecting digital archives. It is suggested to create a database of artists' personal archives to allow them sharing their personal archives and experiences.

Keywords: Personal archives, Requirements analysis, Visual artists, Tehran city

تحليل ملزومات ايجاد آرشيو شخصي هنرمندان شهر تهران

سمانه بير جند

کارشناسی ارشد مطالعات آرشیو، گروه علم اطلاعات و دانش‌شناسی، دانشکده مدیریت، دانشگاه تهران، تهران، ایران.
رایانامه: samaneh_birjand@yahoo.com

علیرضا نوروزی

* نویسنده مسئول، دانشیار گروه علم اطلاعات و دانش‌شناسی، دانشکده مدیریت، دانشگاه تهران، تهران، ایران. رایانامه: noruzi@ut.ac.ir

مریم ناخدا

استادیار گروه علم اطلاعات و دانش‌شناسی، دانشکده مدیریت، دانشگاه تهران، تهران، ایران. رایانامه: mnakhoda@ut.ac.ir

چکیده

هدف: پژوهش حاضر با هدف تحلیل ملزومات ایجاد آرشیو شخصی هنرمندان شهر تهران انجام شد.

روش‌شناسی: روش پژوهش حاضر به صورت آمیخته و ترکیبی از مطالعات اسنادی و کتابخانه‌ای، مصاحبه، تحلیل محتوای جهت‌دار و پرسشنامه انجام شده است. جامعه پژوهش شامل هنرمندان شهر تهران در سه زمینه فعالیت نقاشی، مجسمه و حجم و گرافیک که حداقل دو نمایشگاه انفرادی برگزار کرده باشند، است که به دلیل مشخص نبودن جامعه آماری از روش گلوله برفی برای تعیین جامعه آماری استفاده شد و حجم نمونه برابر ۲۷۱ نفر تعیین شد. اطلاعات مصاحبه به وسیله نرم‌افزار MAXQDA تحلیل شد و ملزومات به زیرمعیارها و زیرمعیارها به مقوله‌هایی دسته‌بندی شدند. از مقوله‌های مستخرج شده پرسشنامه‌ای طراحی شد و میزان آلفای کرونباخ ۰/۸۹۳ محاسبه شد. اطلاعات پرسشنامه محقق‌ساخته جمع‌آوری و از آمار توصیفی میانگین برای توصیف داده‌ها و آمار استنباطی آزمون خی‌دو، رگرسیون چندمتغیره، آزمون F و معادلات ساختاری برای تحلیل فرضیه‌های پژوهش با استفاده از نرم‌افزار لیزرل استفاده شد.

یافته‌ها: نتیجه آزمون خی‌دو بر اساس درجه آزادی هر عامل به صورت جداگانه نشان داد که بین عوامل ذکر شده و ایجاد آرشیو شخصی هنرمندان رابطه معنی‌داری وجود دارد. میانگین عامل حفاظت ۳/۶۷۹ با بار عاملی ۰/۹۴، میانگین عامل ذخیره‌سازی ۳/۶۳۶ با بار عاملی ۰/۹۲، میانگین عامل فراهم‌آوری ۳/۴۴۷ با بار عاملی ۰/۸۶، میانگین عامل بازیابی و دسترسی ۳/۱۷ با بار عاملی ۰/۸۱ و میانگین عامل سازمان‌دهی ۲/۷۹۱ با بار عاملی ۰/۷۹ بود.

نتیجه‌گیری: بر اساس چرخه حیات اسناد و مدارک ثبت شده، ملزومات ایجاد آرشیو شخصی هنرمندان به ترتیب اهمیت شامل: حفاظت، ذخیره‌سازی، فراهم‌آوری، بازیابی و دسترسی و سازمان‌دهی است. از نظر هنرمندان حفاظت فیزیکی و دیجیتالی از آرشیو اهمیت زیادی دارد. حفاظت از آرشیو فیزیکی سخت‌تر از حفاظت از آرشیو دیجیتالی است.

کلیدواژه‌ها: آرشیو شخصی، هنرمندان، چرخه حیات اسناد و مدارک، تحلیل محتوا، شهر تهران

کتابخانه مرکزی آستان قدس رضوی

کتابداری و اطلاع‌رسانی، ۱۳۹۹، دوره ۲۳، شماره ۱، شماره پیاپی ۸۹، صص. ۵۴-۷۴.

تاریخ ارسال: ۹۸/۱/۲۹ - تاریخ پذیرش: ۹۸/۷/۲۱

مقدمه و بیان مسئله

در کنار مسائل مهم زندگی و فعالیت‌های روزانه، انسان به حریم شخصی و تعیین مرز یا محدوده مالکیت برای خود و از طرف دیگر، اثبات و شناساندن آن محدوده به دیگران به منظور در امان ماندن از تعرض یا بازپس‌گیری آن از مجاری قانونی توجه زیادی کرده است. ابزار اثبات مالکیت انسان «اسناد» است. همواره نیاز به اسناد در اشکال مختلف در زندگی مورد توجه قرار گرفته است. اشخاص، خانواده‌ها و دولت‌ها بر اساس همین نیاز، ابزارها و مکان‌های ویژه‌ای را به اسناد اختصاص داده‌اند (صفی‌پور، ۱۳۸۶). بنابراین، اسناد شخصی باید نگهداری و آرشیو شوند. آرشیو مجموعه سازمان‌یافته‌ای از اسناد شامل: نامه‌ها، کتاب‌ها، نقشه‌ها، نوارهای صوتی، مواد دیداری و شنیداری و سایر مواد ارزشمندی است که در جریان مسائل حقوقی یا معاملات تجاری تولید و دریافت و به سبب ارزش دائمی‌شان حفظ شده‌اند. آرشیوها از مهمترین مراکز اطلاعاتی هستند که منحصراً بر اثر فعالیت‌های واحد سازمانی، خانوادگی و یا حتی فردی ایجاد می‌شوند و گسترش می‌یابند (صمیعی، ۱۳۸۶).

از گذشته تا به امروز، اسناد و مدارکی که در آرشیوها نگهداری می‌شوند به دو دسته دولتی یا خصوصی (آرشیو شخصی) طبقه‌بندی می‌شوند. در متون و منابع حوزه آرشیو برای اصطلاح «آرشیو شخصی^۱» برابرنهاده‌های مختلفی چون «آرشیو خصوصی»، «رکوردهای شخصی^۲» و «مجموعه‌های شخصی^۳» به کار رفته است. آرشیو شخصی، آرشیوی است که توسط یک فرد با اهداف شخصی و برای تأمین نیازهای شخصی ایجاد می‌شود و نوعی از آرشیو محسوب می‌شود که در متون و ادبیات آرشیو هم به اهمیت و ضرورت آن اشاره شده است. در دهه‌های اخیر، فناوری‌های دیجیتالی از جمله رایانه‌های شخصی، تلفن‌های هوشمند، تبلت‌ها و دوربین‌های دیجیتالی، ضبط صوت، صدا و تصویر، ضرورت توجه به آرشیوهای شخصی را بیشتر کرده است. در طی دهه‌های گذشته به اهمیت و ضرورت آرشیوهای سازمان‌ها و شرکت‌های دولتی توجه زیادی شده است و نظریه‌های مختلفی در این زمینه ارائه شده است؛ اما به ندرت به آرشیو شخصی در ادبیات حوزه آرشیو پرداخته شده است (داگلاس^۴، ۲۰۱۳).

آرشیو شخصی، مجموعه‌ای از «اطلاعات شخصی» است که افراد برای استفاده در آینده نگهداری می‌کنند. اطلاعات شخصی، اطلاعاتی است که افراد در طول زندگی روزمره خود ایجاد، دریافت یا مدیریت می‌کنند (سین^۵ و دیگران، ۲۰۱۷). تاریخچه آرشیو شخصی به زمانی برمی‌گردد که انسان به طور غریزی به

---

1. Personal archives
2. Personal records
3. Personal collection
4. Douglas
5. Sinn

طور منظم به جمع‌آوری کتاب‌ها و مقاله‌های خود پرداخته است. جمع‌آوری پیشینه‌ها و رکوردهای شخصی توسط افراد با اهداف خاصی صورت گرفته است. بخش عمده‌ای از مخازن آرشیوی را پیشینه‌ها یا رکوردهای شخصی و خانوادگی افراد تشکیل می‌دهد. برخی از این آرشیوها و پیشینه‌های شخصی به مخازن آرشیوهای عمومی راه پیدا می‌کنند (کاکس^۱، ۲۰۰۹). آرشیو شخصی همانند دیگر مجموعه‌های آرشیوی می‌تواند شامل کتاب‌ها، نامه‌ها، عکس‌ها، خاطرات، دست‌نوشته‌ها، مواد دیداری و شنیداری، و منابع دیجیتالی مانند رایانامه‌ها و سایر مواد جمع‌آوری شده‌ای که در طول سال‌ها اطلاعات حیاتی و منحصر به فردی از زندگی افراد یا تاریخ خانواده آن‌ها را فراهم می‌کند (انجمن آرشیویست‌های آمریکا^۲، ۲۰۱۳).

یکی از دلایلی که مردم انواع سند یا اشیای آرشیوی را جمع‌آوری، نگهداری و آرشیو می‌کنند این است که بتوانند به راحتی آن‌ها را بعداً بازیابی کنند. در واقع، بیشتر آرشیوهای شخصی در مکان‌هایی مثل کابینت‌ها، قفسه‌ها و جعبه‌هایی که دسترسی راحتی به آن‌ها وجود دارد تشکیل شده‌اند. اما آنچه که آرشیو شخصی و آرشیو سازمانی را از هم متمایز می‌کند، آن هویت و مالکیتی است که در آرشیو شخصی وجود دارد. به این معنی که یکی از دلایل آرشیو شخصی می‌تواند تنها حس مالکیت به اسناد و اشیای آرشیوی باشد. در این صورت، ذخیره‌سازی و حفاظت نسبت به سازمان‌دهی اهمیت بیشتری پیدا می‌کند (کای^۳ و دیگران، ۲۰۰۶).

افراد ذاتاً علاقه وافری به تولید و نگهداری اسناد شخصی دارند. به طور مثال، با نوشتن نامه‌ای برای دیگران و یادداشت حوادث روز یا ضبط افکارمان بر روی انواع محمل‌های اطلاعاتی به ثبت زندگی و علائق خود اقدام می‌کنند. مردم گاهی بلیط اتوبوس، تمبر، کارت پستال و غیره را نگهداری می‌کنند. آنان لوح‌های تقدیر و مدارک ازدواج و طلاق را جمع‌آوری نموده و با برداشتن عکس و فیلم‌برداری لحظات مهم زندگی خود را ثبت می‌کنند. این فعالیت‌ها به طور ضمنی خود در جهت تولید، ثبت و نگهداری اسناد شخصی صورت می‌گیرد که این روند در جامعه بزرگ‌تر با جدیت بیشتری در حال انجام است (پاکدامن، ۱۳۸۷).

بسیاری از افراد در طول زندگی خود به صورت گزینشی برخی از اسناد شخصی و خانوادگی خود را آرشیو می‌کنند. طیف گسترده‌ای از این اسناد شامل اشیای اطلاعاتی مثل نامه‌ها، رایانامه‌ها، عکس‌ها و غیره هستند که توسط خود افراد ایجاد و جمع‌آوری شده‌اند. بنابراین، می‌تواند جزو آرشیو شخصی آن‌ها باشد. از آنجا که این اسناد اطلاعات منحصر به فردی درباره زندگی یا تاریخ دارند آن ارائه می‌دهند، مسلماً برای دارنده

1. Cox

2. Society of American Archivists

3. Kaye

آن و همچنین برای جامعه و کشور او نیز مهم هستند؛ زیرا آرشیوها جزء میراث فرهنگی و اجتماعی یک جامعه به حساب می‌آیند (تورکل^۱، ۲۰۰۹).

منابعی که افراد در طول زندگی خود آرشیوسازی می‌کنند، معمولاً منابعی هستند که آن‌ها را در طی فعالیت‌های فردی، اجتماعی، اقتصادی و فرهنگی خویش جمع‌آوری کرده و سپس، به آرشیوسازی آن‌ها پرداخته‌اند. بنابراین، برخی از این آرشیوها ممکن است برای خود فرد یا حتی برای دیگران و جامعه بسیار ارزشمند بوده و ارزش تاریخی، اجتماعی و فرهنگی داشته باشند. حتی فرد ممکن است با آرشیوسازی این منابع ارزشمند به پیشرفت جامعه کمک کرده و در حفظ میراث فرهنگی و اجتماعی خود سهیم باشد. در این زمینه، پژوهشگرانی چون ویتاکر و هیرسکبرگ^۲، کی^۳ و دیگران، ۲۰۱۴؛ ویلیامز^۴ و دیگران، ۲۰۰۷؛ کرک و سلن^۵، ۲۰۰۷؛ و کیم^۶، ۲۰۱۳. مطالعات مختلفی در مورد آرشیوسازی اسناد شخصی انجام داده‌اند که هرکدام از آن‌ها دلایلی را برای حفاظت منابع رقمی بیان کرده‌اند. به طور کلی با توجه به نتایج این پژوهش‌ها مشخص می‌شود که جهت‌گیری‌های ارزشی افراد به آرشیوسازی، زمانی که اهمیت اسناد آرشیوی، فقط مربوط به شخص آرشیوکننده است و ممکن است برای دیگران روشن و قابل توصیف نباشد، احساسی-عاطفی^۷ است (ویلیامز^۸ و دیگران، ۲۰۰۸؛ باس^۹، ۲۰۱۲؛ کیم، ۲۰۱۳). زمانی که اسناد شامل اسناد کاری مربوط به شغل فرد نیز باشد که فرد برای حفظ پست و مقام خود در یک سازمان یا شرکت به آرشیوسازی این منابع اقدام می‌کند، ارزش مدرکی یا سندی^{۱۰} دارد (ویتاکر و هیرسکبرگ^{۱۱}، ۲۰۰۶؛ مارشال^{۱۲}، ۲۰۰۱). زمانی که فرد اسناد را برای اعضای خانواده خود و نسل‌های بعدی آن‌ها به صورت بلندمدت ذخیره کنند و نسل‌های بعدی آن‌ها نیز می‌توانند با مشاهده این منابع به تاریخچه زندگی نیاکان خود دسترسی داشته باشند، ارزش تاریخی^{۱۳} دارد (باس، ۲۰۱۲؛ کیم، ۲۰۱۳). زمانی که آرشیوهای شخصی افراد به سازمان یا نهادی اجتماعی اهدا می‌شود و یا حتی پس از مرگ فرد در دسترس قرار بگیرد (این اسناد جزء میراث

-
1. Turkle
  2. Wittaker & Hirschberg
  3. Kaye
  4. Williams
  5. Kirk & Sellen
  6. Kim
  7. Emotional / Sentimental value
  8. Williams
  9. Bass
  10. Evidential value
  11. Whittaker & Hirschberg
  12. Marshall
  13. Historical value

فرهنگی جامعه محسوب می‌شوند)، ارزش میراث شخصی^۱ دارد (کرک و سلن، ۲۰۰۸؛ کیم، ۲۰۱۳). زمانی که منابع جهت اشتراک‌گذاری با دیگران آرشیو می‌شود، ارزش به اشتراک‌گذاری^۲ دارد (کیم، ۲۰۱۳).

تنوع حجم اطلاعاتی که انسان در زندگی روزمره خود با آن مواجه است، باعث شده تا او نتواند برای جمع‌آوری، جایابی و بازیابی این اطلاعات صرفاً به حافظه خود اتکا کند (بلوتی^۳ و دیگران، ۲۰۰۲). یکی از مواردی که می‌تواند از بروز سرریز اطلاعاتی و در نتیجه آشفتگی اطلاعاتی جلوگیری به عمل آورد، تدارک آرشیوی کوچک از اقلام مفید و ارزشمند توسط هر فرد برای خود اوست. اگر افراد اطلاعات شخصی خود را به درستی مدیریت کنند به علت دستیابی سریع و راحت به اطلاعات و ایجاد پیوند بین اطلاعات و نیازهای خود، نه تنها می‌توانند در زمان و هزینه صرفه‌جویی کنند؛ بلکه می‌توانند وقت زیادی نیز برای استفاده خلاق و هوشمندانه از اطلاعات به دست آورند. بنابراین، شخص نیازمند نوعی ابزار به نام «مدیریت اطلاعات شخصی» است که بتواند اطلاعات خویش را مدیریت کرده و از آن‌ها استفاده بهینه بنماید (صالح‌نژاد، هاشم‌زاده و کیانی، ۱۳۹۴). از آنجا که مدیریت اطلاعات شخصی یکی از مفاهیم مرتبط و اساسی در رابطه با ایجاد آرشیوهای منابع شخصی است، در اینجا به توضیح آن پرداخته می‌شود.

باریو^۴ (۱۹۹۵) مدیریت اطلاعات شخصی را فرایندی تعریف کرده است که به گردآوری، سازمان‌دهی و ذخیره، بازیابی و درونداد اطلاعات شخصی می‌پردازد. او بر اساس مدل سورگل^۵ مدیریت اطلاعات شخصی را در پنج دسته تقسیم کرده است: ۱. گردآوری: تصمیم‌گیری برای نگهداری اطلاعات شخصی در فضای شخصی اطلاعات، تعریف کردن و برجسب زدن اطلاعات؛ ۲. سازمان‌دهی و ذخیره: شامل طبقه‌بندی، نام‌گذاری، گروه‌بندی و قرار دادن اطلاعات در مکان مناسب برای بازیابی‌های بعدی؛ ۳. نگهداری، روزآمد کردن اطلاعات قدیمی، پشتیبان‌گیری از اطلاعات، جابه‌جا کردن یا پاک کردن؛ ۴. بازیابی: فرایند پیدا کردن اطلاعات برای استفاده مجدد از فضای اطلاعات شخصی؛ و ۵. برونداد: تجسم فضای اطلاعات بر اساس نیازها و اهداف کاربران. چارچوب فعالیت‌های مدیریت اطلاعات شخصی باریو، به صورت یک نظام یکپارچه بر فعالیت‌هایی که به صورت سلسله مراتبی هستند، متمرکز است.

جونز^۶ (۲۰۰۸) نیز فعالیت‌های مدیریت اطلاعات شخصی را در سه دسته جای داده است که عبارتند از: ۱. فعالیت‌های نگهداری^۷: فرایندی است که طی آن داده‌ها به فضای شخصی اطلاعات وارد می‌شوند. در این

---

1. Personal legacy value
2. Sharing value
3. Bellotti
4. Barreau
5. Soergel
6. Jones
7. Keeping activities

مرحله در زمینه این که چه اطلاعاتی، چگونه و کجا باید ذخیره شود، تصمیم‌گیری می‌شود. در این مرحله باید به دو نکته توجه کرد: اول این که نگهداری فرایندی پیچیده و مستعد اشتباهات فراوان است و دوم این که چون افراد در مجموعه‌های شخصی خود با انواع اطلاعات سروکار دارند، این فرایند سخت، زمان‌بر و نیازمند دقت است؛^۲ فعالیت‌های یافتن و دوباره‌یابی^۱: عبارت است از پیمودن نیاز اطلاعاتی تا رسیدن به اطلاعات که فعالیت‌های جستجو، طبقه‌بندی و تورق را در بر دارد. هدف اصلی این فرایند، بازیابی اطلاعات از فضای شخصی اطلاعات است. برای دسترسی به این هدف باید محل ذخیره‌سازی اطلاعات را به منظور جستجوی این اطلاعات و یافتن آن‌ها از محل ذخیره شده به خاطر داشت، تا به هدف و جواب قطعی رسید؛ و^۳ فعالیت‌های فراسطحی^۲: این مرحله به طور کلی کار مدیریت و کنترل بر دو مرحله پیشین را بر عهده دارد و شامل مراحل سازمان‌دهی اطلاعات، نگهداری اطلاعات، مدیریت خصوصی‌سازی و مدیریت جریان اطلاعات، ارزش‌گذاری اطلاعات، تدبیر و مفهوم‌سازی محیط شخصی اطلاعات یک کاربر است. سازمان‌دهی اطلاعات خود شامل تدوین طرح‌های سازمان‌دهی، مرتب‌سازی و برجسب زدن، نگهداری اطلاعات و تهیه فایل‌های پشتیبان، روزآمدسازی، وجین و اصلاح اطلاعات است.

جونز با توجه به فعالیت‌های پیش‌گفته، هفت مرحله را برای مدیریت اطلاعات شخصی معرفی می‌کند: یافتن و دوباره‌یابی، نگهداری یا ذخیره‌سازی، سازمان‌دهی و نگهداری، مدیریت جریان اطلاعات، ارزش‌یابی و ارزش‌گذاری، تدبیر و مفهوم‌سازی.

هندرسون^۳ (۲۰۰۹) در پژوهشی به بررسی راهبردهای مدیریت اطلاعات شخصی پرداخت تا درک افراد از راهکارها و روش‌هایی که جهت مدیریت اسناد و مدارک خود استفاده می‌کنند را مورد بررسی قرار دهد. یافته‌های پژوهش وی نشان داد که افراد عمدتاً از سه رویکرد برای مدیریت اطلاعات شخصی خود استفاده می‌کنند: الف. روی هم انباشته کردن اطلاعات؛ ب. بایگانی کردن و آرشیوسازی اطلاعات؛ و ج. راهبرد ساختاری. هندرسون به این نکته اشاره می‌کند که افراد برای سازمان‌دهی اطلاعات خود، از طرح‌ها و روش‌های مختلفی بهره می‌گیرند. بنابراین، به انواع مختلفی از رابط‌های کاربری نیاز دارند. او در نهایت، بر این مسئله تأکید می‌کند که به جای تشویق مردم به استفاده از یک مدل استاندارد برای سازمان‌دهی اطلاعات خود، باید طیف وسیعی از نظام‌های طراحی شده وجود داشته باشد تا افراد بتوانند از آن بهره ببرند.

در تعریف دیگری از جونز (۲۰۱۰) آمده است که مدیریت اطلاعات شخصی اصطلاحی است که هم به فرایند و هم به مطالعه فعالیت‌هایی اطلاق می‌شود که یک فرد به منظور خلق، فراهم‌آوری، ذخیره،

1. Finding and re-finding activities
2. Meta level activities
3. Henderson

سازمان‌دهی، بازیابی و استفاده از اطلاعات موجود در مجموعه‌های شخصی خود به کار می‌گیرد تا اطلاعات مورد نیاز خود را به منظور برآورده کردن نیازها و اهداف خاص در زمان مناسب و مطلوب بیابد. اطلاعات شخصی به اطلاعاتی گفته می‌شود که اشخاص آن‌ها را برای استفاده شخصی و یا کاری، در مجموعه‌های شخصی نگهداری می‌کنند.

منظور از اطلاعات شخصی منحصراً اطلاعات خصوصی یک فرد نیست؛ بلکه مفهوم اطلاعات شخصی در مقابل اطلاعات عمومی، قابل تفسیر و توجیه است. همان طور که در تعاریف پیش‌گفته آمده است مدیریت اطلاعات شخصی در بخش‌های فراهم‌آوری، ذخیره، سازمان‌دهی و بازیابی اطلاعات با آرشیو شخصی مشابهت دارد؛ اما بخش حفاظت به طور خاص در بحث آرشیو از اهمیت بیشتری برخوردار است.

شمسا (۱۳۹۰) در پژوهشی با عنوان «نگهداری و آرشیو اسناد، تاریخچه و نقش آن در تاریخ‌نگاری» بر این باور است که بازسازی رویدادهای گذشته ساخته و پرداخته ذهن مورخ نیست؛ بلکه هدف او این است که رویدادهای گذشته را به همان صورتی که در واقع، در آن زمان اتفاق افتاده است احیاء نماید و آن را بازسازی کند. مواد و مصالح این عمل قطعاً اسناد هستند. اسنادی که از آن می‌توان در زمان حال، به جنبه‌ها و گوشه‌هایی از گذشته دست یافت. گذشته، از یک سو، مفهومی عام و کلی است و از سوی دیگر؛ یک معنای گسترده و وسیع دارد. بخشی از این گذشته، شخصیت‌ها و رجالی هستند که در تحولات دوران پیشین در محدوده‌های جغرافیایی و در مقاطعی از تاریخ، اثرگذار، حادثه‌آفرین و صاحب نقش در تحولات سیاسی، اجتماعی، فرهنگی و غیره بوده‌اند.

سین^۱ و دیگران (۲۰۱۷) در پژوهشی با عنوان «بایگانی دیجیتال شخصی: تأثیر عوامل و چالش‌های عملی» به بررسی ۴۳۴ تن از کارکنان بخش ام‌تی‌ترک^۲ شرکت آمازون به روش پیمایشی با استفاده از یک پرسشنامه برخط پرداختند. هدف این پژوهش بررسی ارتباطات رفتارهای آرشیو شخصی است. عوامل و چالش‌هایی که روی استراتژی‌های آرشیو دیجیتالی شخصی تأثیر گذاشته‌اند؛ در این مقاله بررسی شده است.

پیش‌فرض‌های پیشین درباره چالش‌ها و عواملی که بر شیوه‌های بایگانی تأثیر دارند و بسیاری از پژوهشگران به آن رسیده بودند؛ ثابت شد. نتایج حاکی از آن است که چالش‌ها و عوامل شناسایی شده بر روی شیوه‌های ذخیره‌سازی اثر می‌گذارد. عوامل تأثیرگذار (عوامل فناوری در ابعاد مختلف، عامل تاریخ شخصی و عمومی، و عامل حفاظت) مانند پشتیبان‌گیری، تهیه نسخه‌های متعدد و پشتیبان‌گیری از نظام که به نظر

1. Sinn

2. MT Turk

می‌رسد بر رویه‌های بایگانی دیجیتال تأثیر می‌گذارد، شناسایی شدند. این عوامل می‌تواند در گروه‌های دیگر پاسخ‌دهندگان و گروه‌های اجتماعی مختلف تغییر کند.

داگلاس^۱ (۲۰۱۳) در پژوهشی با عنوان «آرشیو شخصی نویسندگان» با ۱۳ نفر از کتابداران و آرشیویست‌های کانادایی که با آرشیو نویسندگان کار کردند؛ مصاحبه کیفی انجام داده است. در این پژوهش آرشیوهای یک مجموعه خاص از پدیدآورندگان و نویسندگان ادبی، با رویکرد شخصی بررسی شده است و آن طور که باید به آرشیوهای شخصی توجه نشده است. در آرشیو نویسندگان استدلال شده است که نظریه آرشیوی بیش از حد به سمت پدیدآورنده یا ایجادکننده آرشیو گرایش دارد و به ایجادکننده ارجاع داده می‌شود به جای این که به خود آرشیو ارجاع کنند. در نهایت، لازم است که خواستار شیوه‌های توصیفی بیشتر و بهتری شد تا پژوهشگران، به ساختارهای خودآگاهانه‌ای از انواع مختلف آرشیو و دیگر جنبه‌های آن توجه کنند.

کای (۲۰۰۶) در مطالعه‌ای با عنوان «داشتن و نگهداشتن: بررسی آرشیو شخصی» با ۴۸ نفر از دانش‌آموختگان فارغ‌التحصیلان مقطع کارشناسی ارشد دانشگاه آیوی لیگ^۲، شامل پژوهشگران علوم مختلف، علوم اجتماعی و علوم انسانی مصاحبه نیمه‌ساختاریافته انجام داده است. آرشیو شخصی نه تنها در مورد ذخیره‌سازی کارآمد و بازیابی اطلاعات است بلکه در این پژوهش به توصیف مدیریت آرشیو اطلاعات فیزیکی و دیجیتالی ۴۸ نفر از دانشگاهیان و بررسی فنون، روش‌ها و ابزارهایی که برای مدیریت اسناد آرشیوی خود استفاده می‌کنند، پرداخته شده است. اسناد آرشیوی شامل رایانامه‌ها، اسناد، نشانه‌گذاری‌های^۳ اینترنتی، مکاتبات و مصنوعات دیگر می‌شوند. در این پژوهش به آرشیو فیزیکی و بازیابی اطلاعات شخصی و اشتراک‌گذاری آن‌ها که هرکدام به تنهایی هویت فرد و میراث تاریخی و فرهنگی یک جامعه را شامل می‌شوند، پرداخته شده است. همچنین، آرشیو دیجیتالی و استفاده از ابزارهای دیجیتالی برای آرشیو شخصی مورد بررسی قرار گرفته است. مشکل ما در آرشیو شخصی فضای ذخیره‌سازی، بازیابی و سازمان‌دهی اطلاعات است؛ اما آنچه را که ما جمع‌آوری می‌کنیم بیش از حد ظرفیت ذخیره‌سازی است و نیازمند به سازمان‌دهی به منظور بازیابی است.

سندی^۴ و دیگران (۲۰۱۷) در مطالعه‌ای با عنوان «آرشیو دیجیتالی شخصی و تحلیل نشانی اینترنتی با دامنه edu» به روش توصیفی، ۷۰ آدرس اینترنتی با محدود کردن نتایج گوگل و جستجوی آرشیو دیجیتالی

1. Douglas
2. Ivy League
3. Bookmark
4. Sandy

شخصی^۱ (در علامت نقل قول) در دامنه edu. به دست آوردند. تقریباً نزدیک به نیمی از آرشیوهای دیجیتالی شخصی به نشانی‌های اینترنتی کتابخانه‌ها برمی‌گردد (حدود ۴۵ درصد) و باقی آن مربوط به مقاله‌ها و وبلاگ‌ها می‌شود.

در کشور ما چهره‌های ماندگار و شخصیت‌های فرهنگی، اجتماعی، اقتصادی، سیاسی، علمی و هنری برجسته‌ای وجود دارند که لازم است اسناد و مدارک، دست‌نوشته‌ها، آثار و پیشینه‌هایشان جمع‌آوری، ذخیره، سازمان‌دهی، حفاظت و نگهداری شود. فقدان وجود آرشیو شخصی به ویژه برای هنرمندان می‌تواند پراکندگی و فقدان انسجام آثار هنری و اطلاعات شخصی آن‌ها را در پی داشته باشد. بنابراین، گردآوری، ثبت و ضبط آن‌ها به عنوان آرشیو شخصی می‌تواند به بازیابی و اشاعه این آثار و اطلاعات مربوط به آن‌ها کمک کند (سفیان، ۱۳۹۵).

فقدان آرشیوی از هنرمندان تجسمی در کل نظام هنری کشور وجود دارد. این آرشیو کمک می‌کند که وقتی حرفه‌مندان، موزه‌داران، کتابداران، مجموعه‌داران، گالری‌داران و حتی پژوهشگران بخواهند درباره هنرمندان تحقیق یا انتخابی بکنند به یک آرشیو آماده مراجعه کنند. آرشیوهای شخصی نقش بسیار زیادی در تاریخ‌نگاری و پیگیری پیش‌نویس‌ها و دست‌نوشته‌های اهل ادبیات و هنر دارند؛ چرا که سفرنامه‌ها و خودسرگذشت‌نامه‌ها می‌توانند جزئی از این آرشیوهای شخصی باشند که روایتگر تاریخ زندگی فرد یا افرادی هستند (شمسا، ۱۳۹۰). پژوهش در عرصه نقاشی ایران همواره با دشواری‌هایی روبه‌رو بوده است. مهمترین این موانع، پراکندگی و ناشناخته بودن آثار و دسترسی دشوار به نمونه‌های گران‌بها در موزه‌ها و مجموعه‌داران خصوصی است. شناخت آثار، تکمیل و اصلاح تاریخ هنر به ویژه حفظ و مرمت بهتر آثار در ادوار مختلف با توجه به ویژگی‌های اصالت‌مند آن‌ها امکان‌پذیر است. تشخیص و تحقیق درباره نسب‌شناسی، سبک فردی و شاخص‌ترین ویژگی‌های نقوش و ترکیب‌بندی‌ها در آثار هنرمندان تنها با بررسی آثار و روند تکمیل آن‌ها در دوره‌های مختلف امکان‌پذیر است. از این‌رو، وجود آرشیو شخصی هنرمندان این امور را میسر می‌سازد (صالحی‌کاخکی و تقوی‌نژاد، ۱۳۹۶).

پژوهش حاضر درصدد پاسخ به این پرسش است که ملزومات ایجاد آرشیو شخصی هنرمندان شهر تهران کدامند؟ در واقع، هدف اصلی تحلیل ملزومات ایجاد آرشیو شخصی هنرمندان و اهداف جزئی شناسایی زیرمعیارها و مقوله‌های ملزومات ایجاد آرشیو شخصی است.

پرسش‌های اساسی پژوهش

۱. ملزومات ایجاد آرشیو شخصی هنرمندان کدامند؟
۲. برای رعایت ملزومات آرشیو شخصی هنرمندان چه اقداماتی صورت می‌پذیرد؟

فرضیه‌های پژوهش

- فراهم‌آوری یکی از ملزومات ایجاد آرشیو شخصی هنرمندان است.
- سازمان‌دهی یکی از ملزومات ایجاد آرشیو شخصی هنرمندان است.
- ذخیره‌سازی یکی از ملزومات ایجاد آرشیو شخصی هنرمندان است.
- حفاظت یکی از ملزومات ایجاد آرشیو شخصی هنرمندان است.
- بازیابی و دسترسی یکی از ملزومات ایجاد آرشیو شخصی هنرمندان است.

روش پژوهش

پژوهش حاضر از لحاظ روش پژوهش، آمیخته است. در مرحله اول، ابتدا با بررسی متون و پیشینه پژوهش در داخل و خارج کشور و بر اساس مدل مفهومی چرخه حیات سند و پیشینه^۱، عوامل اصلی (فراهم‌آوری، سازمان‌دهی، ذخیره‌سازی، حفاظت و بازیابی و دسترسی) و ملزومات ایجاد آرشیو شخصی شناسایی شد که خود مبنای پرسش‌های جزئی و فرضیه‌های پژوهش قرار گرفت. سپس، در مرحله دوم، از آنجا که ممکن است ملزومات دیگری نیز در این زمینه وجود داشته باشد با انجام مصاحبه و تحلیل محتوای کیفی آن‌ها ملزومات نهایی جهت طراحی پرسشنامه استخراج گردید. در مرحله سوم، پس از آن پرسشنامه نهایی جهت ارائه به جامعه کنترل آماده شد. پس از تکمیل پرسشنامه توسط جامعه کنترل، اعتبار و پایایی پرسشنامه از طریق روش آلفای کرونباخ تعیین گردید. در مرحله چهارم، پس از اطمینان از پایایی پرسشنامه، پرسشنامه نهایی جهت ارائه به جامعه مورد بررسی آماده شد.

قلمرو موضوعی این پژوهش، مطالعات آرشیو هنرمندان عضو مؤسسه هنرهای تجسمی در رشته‌های نقاشی، مجسمه‌سازی و گرافیک است؛ قلمرو مکانی آن شهر تهران و قلمرو زمانی آن در سال ۱۳۹۷ است. جامعه آماری مصاحبه‌کنندگان از میان هنرمندان سه رشته نقاشی، مجسمه‌سازی و گرافیک و به تعداد ۱۵

نفر انتخاب شد. در پژوهش حاضر به دلیل تمایل به افزایش دقت و کاهش خطا، مصاحبه‌ها تا رسیدن به اشباع نظری ادامه داده شد. به این ترتیب، پس از مصاحبه با ۱۵ نفر اشباع نظری رخ داد. جامعه آماری برای تکمیل پرسشنامه نامشخص است. بنابراین، نمونه‌برداری از این جامعه به روش گلوله برفی صورت گرفت. بدین صورت که ابتدا یک نمونه که رشته آن مجسمه‌سازی، نقاشی و گرافیک، عضو مرکز هنرهای تجسمی و حداقل دو نمایشگاه انفرادی برگزار کرده باشد، انتخاب شد. پس از تکمیل پرسشنامه از ایشان خواسته می‌شد که شخص دیگری که دارای مشخصات مورد نظر باشد را معرفی کند. به این ترتیب، نمونه‌برداری گلوله برفی آغاز شد. دلیل انتخاب این روش آن است که جامعه مورد بررسی در این پژوهش تقریباً جامعه‌ای پنهان است و یافتن نمونه‌های مناسب مستلزم آن است که از خود نمونه‌ها به علت روابط و آشنایی‌های احتمالی این افراد، جهت یافتن نمونه‌های مناسب استفاده شود. از طرفی دیگر، زمان و هزینه کمتری صرف می‌شود و افراد جدید به سبب آشنایی افراد قبلی با پژوهشگر، با او راحت‌تر ارتباط برقرار خواهند کرد.

تحلیل داده‌ها به دو صورت کیفی و کمی انجام شد. در مرحله اول با تحلیل داده‌ها به صورت کیفی به مطالعه متون و بررسی پاسخ‌های داده شده به سؤالات مصاحبه با جامعه‌ای محدود با استفاده از تحلیل محتوای کیفی پرداخته شد. در مرحله دوم گردآوری داده‌ها به صورت کمی انجام شد. در تحلیل محتوای کیفی از روش تحلیل محتوای جهت‌دار با روش سیه و شانون^۱ جهت‌دار استفاده شد و اطلاعات مورد نیاز از بررسی متون و مصاحبه استخراج گردید. در تحلیل آماری داده‌ها توسط پرسشنامه محقق‌ساخته گردآوری شد. در این پژوهش از روش آلفای کرونباخ جهت روایی پرسشنامه‌ها، استفاده و برابر $0/893$ محاسبه گردید. برای تعیین کفایت نمونه‌گیری آزمون KMO و بارتلت انجام شد که میزان KMO برابر با $0/711$ که بالاتر از $0/6$ است و خی‌دو بهنجار شده (خی‌دو تقسیم بر درجه آزادی) برابر با $163/084$ است که از خی‌دو محاسبه‌ای ($164/61$) در سطح اعتماد ۹۵ درصد مستخرج از جدول خی‌دو کمتر است. ضریب معنی‌داری آزمون بارتلت برابر $0/043$ است که از $0/05$ کمتر است.

یافته‌ها

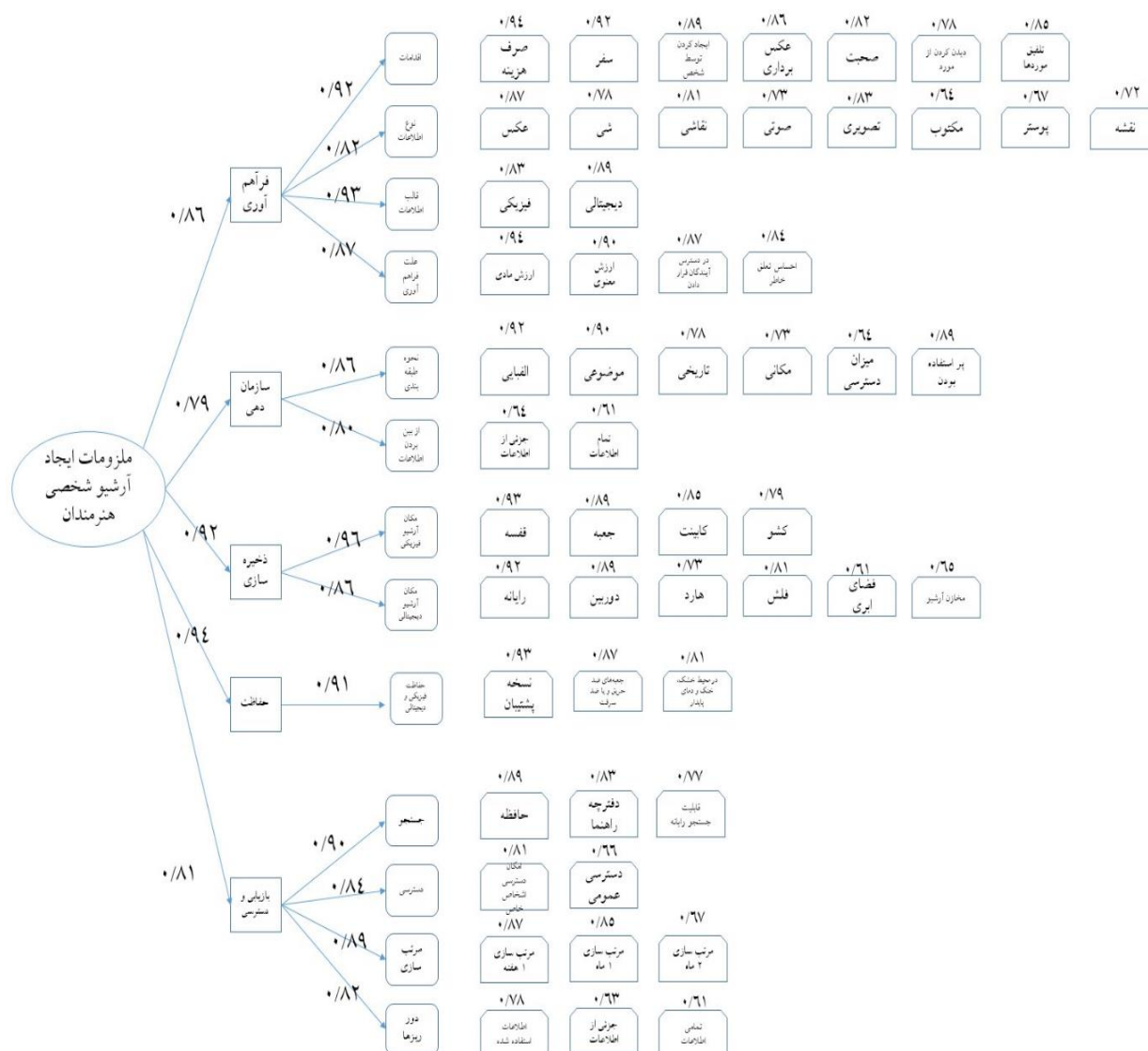
جامعه آماری برابر با ۲۷۱ نفر از هنرمندان در سه زمینه فعالیت نقاشی، مجسمه و حجم و گرافیک است که شامل ۱۶۷ نفر مرد ($61/62$ درصد) و ۱۰۴ نفر زن ($38/38$ درصد) است. از این تعداد $17/71$ درصد سن ۲۸ تا ۳۰ سال، $42/44$ درصد سن ۳۱ تا ۳۳ سال، $21/77$ درصد سن ۳۴ تا ۳۶ سال، $12/55$ درصد سن ۳۷ تا

۳۹ سال و ۵/۵۳ درصد سن بالای ۴۰ سال داشتند. همچنین، ۴۷/۹۷ درصد در زمینه نقاشی، ۲۷/۳۱ درصد در زمینه مجسمه و حجم و ۲۴/۷۲ درصد در زمینه گرافیک فعالیت داشتند. از لحاظ سطح تحصیلات، ۱۱/۰۷ درصد از هنرمندان دارای مدرک دیپلم، ۱۷/۷۱ درصد دارای مدرک فوق دیپلم، ۴۹/۵۴ درصد دارای مدرک کارشناسی و ۲۱/۷۷ درصد دارای مدرک کارشناسی ارشد و بالاتر بودند.

نتایج حاصل از میانگین نشان می‌دهد که میانگین (یا به عبارتی امتیاز) عوامل اصلی به این ترتیب است: عامل حفاظت با امتیاز ۳/۶۷۹ مهمترین عامل، بعد از آن عامل ذخیره‌سازی با امتیاز ۳/۶۳۶، عامل فراهم‌آوری با امتیاز ۳/۴۴۷، عامل بازیابی و دسترسی با امتیاز ۳/۱۷۰ و عامل سازمان‌دهی با امتیاز ۲/۷۹۱ اهمیت کمتری نسبت به سایر عوامل دارد. اختلاف میانگین بیشترین عامل و کمترین عامل برابر با ۰/۸۴۵ است که تقسیم این عدد بر بیشترین امتیاز برابر با ۲۳ درصد می‌شود که نشان می‌دهد عوامل با یکدیگر اختلاف زیادی دارند.

پرسش یک. زیرمعیارها و مقوله‌های ایجاد آرشیو شخصی کدامند؟

در نمودار ۱ معیارها، زیرمعیارها و مقوله‌های ایجاد آرشیو شخصی به همراه بار عاملی آن‌ها که به وسیله نرم‌افزار لیزرل محاسبه شده، آورده شده است.

نمودار ۱. معیارها، زیرمعیارها و مقوله‌ها ایجاد آرشیو شخصی هنرمندان و تعیین بار عاملی آن‌ها

پرسش اول: برای فراهم آوری در آرشیو شخصی چه اقداماتی باید انجام شود؟

- اقدامات شامل: صرف هزینه، سفر، ایجاد کردن توسط شخص، عکس برداری، صحبت با افراد مرتبط با موضوع، دیدن کردن از مورد، تلفیق موردها؛
- نوع اطلاعات شامل: عکس، شیء، نقاشی، صوتی، تصویری، مکتوب، پوستر، نقشه؛
- قالب اطلاعات: فیزیکی، دیجیتالی؛ و
- علت فراهم آوری: ارزش مادی یا معنوی، در دسترس آیندگان قرار دادن، احساس تعلق خاطر.

پرسش دوم: برای ذخیره‌سازی در آرشیو شخصی چه اقداماتی باید انجام شود؟

- مکان ذخیره‌سازی آرشیو فیزیکی: قفسه‌ها، جعبه‌ها، کابینت‌ها، کشوها؛ و
- مکان ذخیره‌سازی آرشیو دیجیتالی: رایانه‌ها، دوربین‌های عکاسی، هارد، فلش، فضای ابری، مخازن آرشیوی.

پرسش سوم: برای سازمان‌دهی در آرشیو شخصی چه اقداماتی باید انجام شود؟

- نحوه طبقه‌بندی: الفبایی، موضوعی، تاریخی، مکانی، میزان دسترسی و پر استفاده بودن؛ و
- از بین بردن اطلاعات: جزئی از اطلاعات، تمام اطلاعات.

پرسش چهارم: برای بخش حفاظت آرشیو شخصی چه اقداماتی باید انجام شود؟

- حفاظت دیجیتالی: تهیه نسخه پشتیبان؛ و
- حفاظت فیزیکی: جعبه‌های ضد حریق و یا ضد سرقت، در محیط خشک، خنک و دمای پایدار.

پرسش پنجم: برای بخش بازیابی و دسترسی در آرشیو شخصی چه اقداماتی باید انجام شود؟

- جستجو: حافظه، دفترچه راهنما، قابلیت جستجو رایانه؛
- دسترسی: امکان دسترسی اشخاص خاص، دسترسی عمومی؛
- مرتب‌سازی: دوره بازگشت؛ و
- دور ریزها: اطلاعات استفاده شده، جزئی از اطلاعات، تمامی اطلاعات.

فرضیه اول: فراهم‌آوری یکی از ملزومات ایجاد آرشیو شخصی هنرمندان است.

- H_0 = بین عامل فراهم‌آوری و ایجاد آرشیو شخصی هنرمندان رابطه معنی‌داری وجود دارد.
  - H_1 = بین عامل فراهم‌آوری و ایجاد آرشیو شخصی هنرمندان رابطه معنی‌داری وجود ندارد.
- خی‌دو به دست آمده (۹۹/۳۸۴) با درجه آزادی ۸۰ که کمتر از خی‌دو جدول است. بنابراین، فرض H_0 تأیید می‌شود.

فرضیه دوم: سازمان‌دهی یکی از ملزومات ایجاد آرشیو شخصی هنرمندان است.

- H_0 = بین عامل سازمان‌دهی و ایجاد آرشیو شخصی هنرمندان رابطه معنی‌داری وجود دارد.

H_1 = بین عامل سازمان دهی و ایجاد آرشیو شخصی هنرمندان رابطه معنی داری وجود ندارد.
 خی دو به دست آمده (۳۷/۲۰۷) با درجه آزادی ۲۸ که کمتر از خی دو جدول است. بنابراین،
 فرض H_0 تأیید می شود.

فرضیه سوم: ذخیره سازی یکی از ملزومات ایجاد آرشیو شخصی هنرمندان است.
 H_0 = بین عامل ذخیره سازی و ایجاد آرشیو شخصی هنرمندان رابطه معنی داری وجود دارد.
 H_1 = بین عامل ذخیره سازی و ایجاد آرشیو شخصی هنرمندان رابطه معنی داری وجود ندارد.
 خی دو به دست آمده (۴۷/۸۷۴) با درجه آزادی ۳۶ که کمتر از خی دو جدول است. بنابراین، فرض
 H_0 تأیید می شود.

فرضیه چهارم: حفاظت یکی از ملزومات ایجاد آرشیو شخصی هنرمندان است.
 H_0 = بین عامل حفاظت و ایجاد آرشیو شخصی هنرمندان رابطه معنی داری وجود دارد.
 H_1 = بین عامل حفاظت و ایجاد آرشیو شخصی هنرمندان رابطه معنی داری وجود ندارد.
 خی دو به دست آمده (۱۳/۰۳۶) با درجه آزادی ۸ که کمتر از خی دو جدول است. بنابراین، فرض H_0
 تأیید می شود.

فرضیه پنجم: بازیابی و دسترسی یکی از ملزومات ایجاد آرشیو شخصی هنرمندان است.
 H_0 = بین عامل بازیابی و دسترسی و ایجاد آرشیو شخصی هنرمندان رابطه معنی داری وجود دارد.
 H_1 = بین عامل بازیابی و دسترسی و ایجاد آرشیو شخصی هنرمندان رابطه معنی داری وجود ندارد.
 خی دو به دست آمده (۵۴/۲۷۵) با درجه آزادی ۴۰ که کمتر از خی دو جدول است. بنابراین، فرض
 H_0 تأیید می شود.

نتایج تحلیل ملزومات ایجاد آرشیو شخصی به وسیله رگرسیون چند متغیره نشان می دهد که همبستگی
 بین عامل فراهم آوری و ایجاد آرشیو شخصی برابر با ۱۹/۷۸ درصد است. همچنین، مقدار آزمون F در سطح
 اعتماد ۹۵ درصد برابر ۶/۵۳۴ است که بیانگر آن است که متغیر پیش بین فراهم آوری در هنرمندان متغیر
 ملاک (ایجاد آرشیو شخصی) را به خوبی پیش بینی می کند.

همبستگی بین سایر عوامل بدین شرح است: عامل سازمان‌دهی ۱۳/۸۵ درصد از متغیر ایجاد آرشیو شخصی و مقدار F برابر با ۱/۶۴۸، عامل ذخیره‌سازی ۲۲/۷۵ درصد از متغیر ایجاد آرشیو شخصی و مقدار F برابر با ۱/۵۰۶، عامل حفاظت ۲۶/۷۰ درصد از متغیر ایجاد آرشیو شخصی و مقدار F برابر با ۱/۶۴۸ و عامل ذخیره‌سازی ۱۵/۸۲ درصد از متغیر ایجاد آرشیو شخصی و مقدار F برابر با ۲/۶۷۴ است.

بدین ترتیب اهمیت عامل‌ها از بااهمیت‌ترین تا کم‌اهمیت‌ترین بدین صورت است: ابتدا عامل حفاظت، دوم عامل ذخیره‌سازی، سوم عامل فراهم‌آوری، چهارم عامل بازیابی و دسترسی و در نهایت، عامل پنجم سازمان‌دهی است.

بحث و نتیجه‌گیری

این پژوهش در راستای تحلیل ملزومات ایجاد آرشیو شخصی هنرمندان در شهر تهران صورت پذیرفته است. این ملزومات از مدل مفهومی چرخه حیات سند و پیشینه، استخراج شد که شامل ۵ عامل فراهم‌آوری، سازمان‌دهی، ذخیره‌سازی، حفاظت و بازیابی و دسترسی است. این ملزومات در مصاحبه از ۱۵ نفر از هنرمندان شهر تهران استخراج شده و در نرم‌افزار MAXQDA تحلیل شده‌اند. در تحلیل محتوای مصاحبه‌ها مشخص گردید که این ملزومات خود به زیرعامل‌های دیگری تقسیم می‌شوند که این زیرعامل‌ها قابل اندازه‌گیری نیستند، بر اساس نتایج مصاحبه‌ها زیرعامل‌ها به مقوله‌ها یا مؤلفه‌هایی تفکیک شده‌اند که این مقوله‌ها قابل اندازه‌گیری هستند. در همین راستا پرسشنامه‌ای بر اساس این مقوله‌ها طراحی و روایی و پایایی آن مورد سنجش قرار گرفت. پرسشنامه مستخرج شده در بین گروهی از ۲۷۱ نفر از هنرمندان شهر تهران که در زمینه نقاشی، مجسمه و حجم و گرافیک مشغول به فعالیت و دارای آرشیو شخصی هستند توزیع و نتایج حاصل به وسیله نرم‌افزارهای اسپاس، متلب و لیزرل مورد تحلیل قرار گرفت. نتایج نشان می‌دهد که در پاسخ به پرسش اساسی اول پژوهش که «ملزومات ایجاد آرشیو شخصی هنرمندان کدامند؟» ملزومات ایجاد آرشیو شخصی در بین هنرمندان از لحاظ اهمیت بدین ترتیب است که حفاظت از آرشیو در اولویت، در مرتبه‌های بعدی ذخیره‌سازی آرشیو، فراهم‌آوری، بازیابی و دسترسی و در نهایت سازمان‌دهی از اهمیت کمتری برخوردار است. در مقوله‌های مورد بررسی مکان ذخیره‌سازی آرشیو به شکل فیزیکی بسیار حائز اهمیت است.

بر اساس مدل چرخه حیات اسناد و مدارک ثبت شده ملزومات ایجاد آرشیو شخصی شامل: فراهم‌آوری، سازمان‌دهی، ذخیره‌سازی، حفاظت و بازیابی و دسترسی است. در این پژوهش ملزومات ایجاد آرشیو شخصی هنرمندان به ترتیب اهمیت شامل: حفاظت، ذخیره‌سازی، فراهم‌آوری، بازیابی و دسترسی و سازمان‌دهی

تعیین گردید. در تحلیل این ملزومات و به منظور پاسخ به پرسش اساسی دوم پژوهش «برای رعایت ملزومات آرشیو شخصی هنرمندان چه اقداماتی صورت می‌پذیرد؟» مشخص گردید «حفاظت فیزیکی و دیجیتالی» به عنوان زیرعامل عامل «حفاظت»، از دید هنرمندان شهر تهران، از اهمیت بسیار زیادی برخوردار است. این یافته با نتیجه سین، کیم، ساین (۲۰۱۷) مطابقت دارد. برای عامل «ذخیره‌سازی» که برای هنرمندان در اولویت دوم قرار دارد، تاکنون پژوهشی صورت نگرفته است. در عامل «فراهم‌آوری» که در رتبه سوم اولویت قرار دارد، زیرعامل «اقدامات» اهمیت بیشتری نسبت به سایر عوامل دارد، این نتیجه با نتایج داگلاس (۲۰۱۳) و شمس (۱۳۹۰) همخوانی دارد. در واقع اقدامات که شامل: صرف هزینه، سفر کردن، خلق یا ایجاد کردن آرشیو توسط شخص، عکس‌برداری، صحبت با افراد مرتبط، بازدید از موردها و تلفیق موردها اهمیت زیادی در ایجاد آرشیو شخصی دارد، زیرا که بدون این اقدامات اصلاً آرشیوی شکل نخواهد گرفت. زیرمعیار «حفاظت فیزیکی و دیجیتالی» در رتبه بعدی اهمیت قرار دارد. پس از ایجاد آرشیو که با صرف هزینه و زمان همراه است، نیاز به «جستجو در آرشیو» مشخص می‌شود تا فرد در هر زمان که می‌خواهد به سرعت به اطلاعات مورد نیاز خود دسترسی پیدا کند. پس می‌توان نتیجه گرفت که عامل «بازیابی و دسترسی» در رتبه بعدی قرار دارد و این نتیجه که عامل بازیابی، به ویژه زیرعامل «جستجو» در ایجاد آرشیو شخصی مورد نیاز است، تصدیق می‌شود. در نهایت، آخرین عامل با اهمیت برای ایجاد آرشیو شخصی هنرمندان عامل «سازمان‌دهی» است، برای آن که بتوان به راحتی در آرشیو ایجاد شده که توأمان با صرف هزینه و زمان همراه بوده است، جستجو و یا از آرشیو حفاظت کرد، نیاز به «سازمان‌دهی» آرشیو به وضوح دیده می‌شود.

مقوله‌های مورد بررسی توسط آزمون‌های آماری مورد بررسی قرار گرفتند، این آزمون‌ها شامل χ^2 ، آزمون F، آزمون رگرسیون، آزمون تی تک‌نمونه‌ای است. از آنجا که جواب این آزمون‌ها مورد قبول واقع شدند، به وسیله معادلات ساختاری به تحلیل عامل‌ها پرداخته شد تا اهمیت و ارتباط هر کدام از زیرمقوله‌ها مشخص گردد.

در انتها پیشنهادهای حاصل از پژوهش بدین شرح است که در ایجاد آرشیو شخصی به ترتیب اولویت به حفاظت، ذخیره‌سازی، فراهم‌آوری، بازیابی و دسترسی و سازمان‌دهی آرشیو پرداخته شود. جهت حفاظت فیزیکی از آرشیو از جعبه‌های ضد حریق و ضد سرقت استفاده شود. برای حفاظت از داده‌های دیجیتالی حتماً از آن‌ها فایل پشتیبانی تهیه شود. از فضاهاى ابری و فضاهاى اینترنتی جهت پشتیبان‌گیری از داده‌های دیجیتالی استفاده شود. اطلاعات زیادی توسط هنرمندان در دوره‌های مختلف امحاء می‌شود که می‌توان این اطلاعات را به دانشجویان و یا سایر هنرجویان جهت استفاده به کار برد. مخازن آرشیو در بین هنرمندان نادیده گرفته شده است. بنابراین، وجود برنامه‌هایی برای شناساندن این فضاها به هنرمندان ضروری است.

همچنین، ایجاد پایگاهی برای فراهم آوردن امکان ارتباط بین هنرمندان از طریق آرشیوهای شخصی پیشنهاد می‌شود.

منابع

- پاکدامن نائینی، مریم (۱۳۸۷). آرشیو، کتابخانه: آرشیویست، کتابدار. *اطلاع‌یابی و اطلاع‌رسانی*، ۷، ۳۷-۴۲.
- شمسا، برات (۱۳۹۰). نگهداری و آرشیو اسناد، تاریخچه و نقش آن در تاریخ‌نگاری. *فصلنامه تاریخ‌پژوهی*، ۴۸، ۱-۳.
- صالحی کاخگی، احمد؛ تقوی‌نژاد، بهاره (۱۳۹۶). پژوهشی بر کاربرد یک فرم تزئینی در کتیبه‌نگاری محراب‌های گچ‌بری قرن ششم تا قرن هشتم هجری در ایران. *پژوهش‌های معماری اسلامی*، ۱۵، ۷۴-۵۵.
- صمیعی، میترا (۱۳۹۳). «آرشیو». *دایره‌المعارف کتابداری و اطلاع‌رسانی*. تهران: کتابخانه ملی ایران، ج ۱.

References

- Bass, J. L. (2012). *Getting personal: Confronting the challenges of archiving personal records in the digital age*. Master dissertation, Department of History (Archival Studies), University of Manitoba. Retrieved January 13, 2019, from <http://hdl.handle.net/1993/5206>
- Barreau, D. K. (1995). Context as a factor in personal information management systems. *Journal of the American Society for Information Science*, 46(5), 327-339.
- Bellotti, V., Ducheneaut, N., Howard, M., Smith, I., & Neuwirth, C. (2002). Innovation in extremism: Evolving an application for the critical work of email and information management. In *DIS'02: Proceedings of the Conference on Designing Interactive Systems* (181-192). New York, NY, USA: ACM Press.
- Cox, R. J. (2009). Digital Curation and the Citizen Archivist. *Digital Curation: Practice, Promises & Prospects*. 102-109.
- Douglas, J. L. (2013). *Archiving authors: Rethinking the analysis and representation of personal archives*. Doctor of Philosophy. Faculty of Information, University of Toronto.
- Henderson, S. (2009). Personal document management. In: *Proceedings of the 10th International Conference NZ Chapter of the ACM's Special Interest Group on Human-Computer Interaction. CHINZ '09*, 21-28. Auckland, New Zealand. 69-76.
- Hsieh, H. F., & Shannon, S. E. (2005). Three approaches to qualitative content analysis. *Qualitative Health Research*, 15(9), 1277-1288.
- Jones, W. (2008). Personal information management (PIM). *Annual review of information science and Technology*, 41(1), 453-504.
- Jones, W. (2010). Personal information management (PIM). *Encyclopedia of Library and Information Science*. Third Edition. Washington: Information School, University of Washington.
- Kaye, J. J., Vertesi, J., Avery, S., Dafoe, A., David, S., Onaga, L., Rosero, I., & Pinch, T. (2006). To have and to hold: Exploring the personal archive. In: Grinter, R., Rodden, T.,

- Aoki, P., Cutrell, E., Jeffries, R., & Olson, G. (Eds), *Proceedings of the SIGCHI Conference on Human Factors in Computing Systems in Montréal*, ACM, New York, NY, 275-284.
- Kim, S. (2013). Personal digital archives: preservation of documents, preservation of self. Unpublished doctoral dissertation, University of Texas at Austin, Texas, USA. Retrieved January 13, 2019, from <http://hdl.handle.net/2152/21134>
- Kirk, D., & Sellen, A. (2008). On human remains: Excavating the home archive. *Microsoft Technical Report*. Retrieved January 13, 2019, from <http://research.microsoft.com/apps/pubs/default.aspx?id=70595>
- Moulaison Sandy, H., Corrado, E. M., & Ivester, B. B. (2017). Personal digital archiving: an analysis of URLs in the .edu domain. *Library Hi Tech*, 35(1), 40-52.
- Pakdaman Naeni, M. (2008). Archives, Library: Archivist, Librarian. *Information Seeking and Information Science*, 7, 37-42. (in Persian)
- Salehi Kakhki, A., & Taghavi Nejad, B. (2017). A study of the function of a decorative form in the inscriptions of the stuccoed mihrabs created during the 12th and 14th centuries. *Journal of Researches in Islamic Architecture*, 5(2), 55-74. (in Persian)
- Samiei, M. (2014). Archives. *Encyclopedia of Library and Information Science*, Vol. 1. Retrieved January 13, 2019, from <http://portal.nlai.ir/daka/> (in Persian)
- Shamsa, B. (2011). Maintaining and archiving of documents - History and its role in historiography. *Journal of History Research*, 48, 1-3. (in Persian)
- Sinn, D., Kim, S., & Syn, S. Y. (2017). Personal digital archiving: influencing factors and challenges to practices. *Library Hi Tech*, 35(2), 222-239.
- Society of American Archivists (2013). Donating your personal or family records to a repository. Retrieved January 13, 2019, from <https://www2.archivists.org/publications/brochures/donating-familyrecs>
- Turkle, S. (2007). Evocative objects: Things we think with. Retrieved January 13, 2019, from <http://mitpress.mit.edu/books/evocative-objects>
- Whittaker, S. & Hirschberg, J. (2001). The character, value, and management of personal paper archives. *ACM Transactions on Computer-Human Interaction*, 8(2), 150-170.
- Williams, P., Dean, K., Rowlands, I., & John, J. L. (2008). Digital lives: Report of interviews with the creators of personal digital collections, *Ariadne*, 55. Retrieved January 13, 2019, from <http://www.ariadne.ac.uk/issue55/williams-et-al/>